

ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ

Senovážné náměstí 23, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 222 241
E-mail: statorg@cmkos.cz, <http://statorg.cmkos.cz>

V Praze dne 11. května 2022

Společné stanovisko odborových svazů zastupujících státní zaměstnance k tezím novely zákona o státní službě

Vážený pane předsedo vlády, vážený pane ministře,

z pověření Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR, Českomoravského odborového svazu civilních zaměstnanců armády, Českomoravského odborového svazu pracovníků školství a Asociace samostatných odborů, Vám zasílám Společné stanovisko odborových svazů zastupujících státní zaměstnance k tezím novely zákona o státní službě:

V úvodu našeho stanoviska považujeme za zásadní sdělit, že předložené teze novely zákona o státní službě reagují na praktické aplikační obtíže pouze velmi dílčím a nedostačujícím způsobem. Oproti tomu některé klíčové navrhované změny, zejména v oddělení úrovně náměstků členů vlády a předpokládaného „přesoutěžení“ představených, představují výrazně politizující zásahy do právní úpravy. Tyto změny v navržené podobě nelze označit jinak, než jako nástroje politického tlaku na obsazení státní služby a tedy za odklon od jednoho z hlavních účelů zákona.

Zbývající změny pak nejsou urgentního charakteru a nepochybně je možné s nimi počkat na avizovanou koncepční novelu zákona, která projde řádným legislativním postupem vládního návrhu, včetně konzultací a řádného připomínkového řízení. Co se přípravy této novely týče, je nám známo, že práce již probíhají. Jako sociální partner jsme ale do nich dosud nebyli adekvátně zapojeni. Pokud vláda zdůrazňuje důležitost sociálního dialogu, pak není možné, aby tak důležitou úpravu připravovala bez diskuze a perspektivy zástupců státních zaměstnanců, na které změny bezprostředně dopadnou. Žádáme tedy o vytvoření pracovní skupiny a zahájení odborné a věcné debaty.

K jednotlivým tematickým okruhům pak uvádíme následující:

Část 4.1 – pružnost výběrových řízení

Obecně lze s těmito změnami souhlasit, zejména se zavedením zjednodušeného výběrového řízení pro nižší platové třídy. Jako nekonceptní vnímáme některé navržené změny v doručování žádosti. Krátká lhůta ve spojení s nutností doručení žádosti služebnímu úřadu může zejména v menších obcích způsobit praktické problémy, včetně nutnosti osobní cesty na daný úřad. Doporučujeme lhůtu ponechat na 10 kalendářních dnů a ponechat zachování lhůty podáním žádosti na poštu. Ohledně doručování žadatelé nesouhlasíme

s doručováním na e-mail, zejména z důvodu kybernetického rizika, spamových filtrů apod. Doručováním by bylo vhodné sjednotit s novelizovanou úpravou doručování zaměstnanci podle zákoníku práce.

Část A.2 – otevřenost výběrových řízení na představené

U bodu A.2 se již projevuje odvracení od hlavních principů a cílů zákona o státní službě a nově by se měla umožnit pouze jednokolová výběrová řízení na představené a měla by se odstranit podmínka existence určitého zaměstnaneckého postavení (viz § 54 a násl. zákona o státní službě). Tato podmínka je dána např. u služebních míst státního tajemníka, vedoucího služebního úřadu, náměstka pro řízení sekce, ředitele sekce, ředitel odboru – zde byla účast v prvním kole výběrového řízení podmíněna výkonem určitého zaměstnání; žadatel musel být již státní zaměstnanec, úředník ÚZC, vedoucí zaměstnanec zařazený v organizační složce státu, akademický pracovník; tj. osoba se zkušenostmi z veřejné správy. Nově by se na tato místa přímo mohli hlásit i uchazeči ze soukromého sektoru. Určitě tedy dojde k rozšíření okruhu možných uchazečů o místa představených, otázka je však, zda tento přístup přinese větší množství kvalifikovaných uchazečů či se bude jednat o „dosazení svých známých a podporovatelů“ do služebních úřadů, a tím v podstatě o posílení účelových politických vlivů na státní službu.

V návrhu dále zcela postrádáme posílení možností kariérního postupu zevnitř státní služby. Na nedostatečné pobídky k výchově a vzdělávání kvalitních představených z řad stávajících státních zaměstnanců, včetně například reálné nemožnosti nahradit nedostatek formálního vzdělání dlouholetou praxí a kvalitním výkonem služby upozorňujeme od přijetí zákona. Navrhované změny tuto motivaci ke kariérnímu postupu naopak dále snižují.

Část B.1 a B.2 – manažersko-politická úroveň

Naše odborové svazy dlouhodobě deklarují, že se rozhodně nebrání debatě o vydělení nejvyšší vrstvy, tedy náměstků pro řízení sekce, z režimu státní služby, ovšem toto oddělení je zapotřebí důkladně precizovat co do vzájemných vztahů a kompetencí, zejména aby nedocházelo ke kompetenčním či disciplinačním sporům a nejasnostem a k prolomení principů depolitizace.

Předložený návrh takto precizní rozhodně není. Zejména v možnosti určit, aby vrchní ředitel sekce byl zároveň náměstkem člena vlády se politická a manažerská úroveň opět směšují, což jde zcela proti smyslu jak navržených změn, tak samotného zákona o státní službě. Je nezbytné zejména rozlišovat působnost vůči státním zaměstnancům, kdo a jak bude oprávněn ukládat příkazy k výkonu služby, jak se bude postupovat v případě protichůdných příkazů atd. Tento krok vyžaduje hlubší diskuzi.

Část B.3 – přejmenování náměstka ministra vnitra pro státní službu

Tento návrh není zdůvodněn, a tedy není jasný jeho smysl.

Část C.1 – funkční období představených

S principem stanovení funkčního období představených lze souhlasit, navrhované období 5 let je dle našeho názoru dostatečné proto, aby se i zcela nový představený zapracoval a sžil s vedeným útvarům, včetně zavedení určitých změn, zároveň pravidelné výběrové řízení může být motivační ke zvýšení kariérní konkurence, byť by bylo možné diskutovat i o období delším, např. šestiletém. Konkrétní zvolená délka není odůvodněna. K odůvodnění pak ještě připomínáme, že není vůbec jasné, jak by tento krok mohl najednou odstranit „kastovníctví“ a „rovnostářství“, navíc, ať si pod těmito pojmy představíme cokoli (a není vůbec jasné, co přesně se tím v materiálu myslí), jsou s největší pravděpodobností zcela protichůdné.

Velký otazník však máme ohledně navrhovaného počátku těchto lhůt a také navrhovaného prvního „přesoutěžení“. Podle přechodných ustanovení by se současní představení, konkrétně vedoucí služebních

úřadů, vrchní ředitelé sekcí, ředitelé sekcí měli „přesoutěžit“ do 12 měsíců, ředitelé odborů pak do 18 měsíců od nabytí účinnosti novely. Tím by aktuálně zcela došlo k výměně představených za nové.

Takovéto komplexní změny na jednotlivých služebních místech představených zcela popírají smysl a účel zákona o státní službě. V souvislosti s dalšími navrhovanými změnami se zvyšuje riziko politizace a destabilizace téměř celých služebních úřadů. V navržené podobě pak působí pouze jako snaha vyřídít si politické účty a obsadit střední a vyšší management státní služby „svými lidmi“.

Část D – Benefity

Je otázkou, nakolik je studijní volno benefitem, zejména pokud má sloužit k seznámení s aktuální legislativou apod., kde se dle našeho názoru jedná o prohlubování kvalifikace. To je standardní součást výkonu závislé práce a zaměstnavatel/služební úřad má povinnost prohlubování umožnit dle reálné potřeby, jde o předpoklad výkonu práce/služby. Benefitem by dle našeho názoru byl nárok na volno na vzdělání bez ohledu na to, jak blízce spojen s aktuální službou je jeho cíl. Jinak k návrhům nemáme připomínky.

S úctou

Bc. Pavel Bednář
předseda OS SOO

**ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH
ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ**
(1)
110 00 Praha 1, Senovážné nám. 23

Vážený pan
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.
předseda Vlády ČR

Úřad vlády ČR
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1

Vážený pan
Mgr. Bc. Vít Rakušan
ministr vnitra

Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Na vědomí:
Vážený pan
Prof. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D.
náměstek ministra vnitra pro státní službu

Ministerstvo vnitra
Jindřišská 34
110 00 Praha 1